

Антощенко М. В.*

**РОЗВИТОК НАВИЧОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧНІВ
ЗА ДОПОМОГОЮ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ**

У статті розглядається питання використання мультимедійних презентацій як ефективного засобу організації навчання спілкуванню іноземною мовою, комплексного розвитку мовленнєвих навичок.

Стрімкий розвиток інтеграційних процесів у європейських країнах, що має на меті формування єдиного економічного й освітнього простору, закономірно передбачає здатність європейців спілкуватися іноземними мовами. Тож, очевидно, роль учителів закладів загальної середньої та вищої освіти зростає, адже вони відповідають за реалізацію світоглядного потенціалу змісту навчання іноземної мови, розвиток іншомовних комунікативних умінь та навичок учнів і студентів [7].

Викладачі-філологи використовують усі можливості, у тому числі й нові інформаційно-комунікаційні технології, задля підвищення ефективності навчально-виховного процесу та максимального задоволення потреб користувачів освітніх послуг на сучасному інформаційному етапі розвитку суспільства. У свою чергу, учні середньої та старшої вікової категорії стають активними суб'єктами навчання, які готові самостійно здобувати й переосмислювати інформацію, розвиваючи комунікабельність, групову та індивідуальну активність. Тож з огляду на вищезазначене, потужним навчальним засобом можна вважати мультимедійні презентації, які полегшують процес сприйняття й запам'ятовування інформації за допомогою зорово-слухових яскравих та виразних образів, надають учням вибір оптимального темпу роботи відповідно до розумових, психолого-педагогічних можливостей та інтересів, розвивають творчість, самостійність. Педагоги при створенні власних презентацій мають змогу відбирати й компонувати навчальний матеріал, ураховуючи особливості конкретної групи учнів, теми, мети та завдань уроку.

Проблеми вивчення мови в процесі мовленнєвої діяльності, з урахуванням процесів, які відбуваються при слуханні та говорінні досліджено в працях Г.Пасова, О.Киричука, Н.Кузьміної, В.Сластьоніна, Т.Панько та ін. Впливу інформаційних технологій на формування іншомовної культури присвячені наукові роботи О.Полат, О.Крюкової, І.Сердюкова. Серед провідних науковців, які досліджують проблеми використання мультимедійних засобів навчання, вивчають умови, принципи, методи, форми застосування мультимедійних засобів в освіті, слід відзначити таких: В.Валюк, Н.Семенова (напрямки використання мультимедійних засобів навчання), Р.Гуревич (технології створення навчальних мультимедійних презентацій),

---

* **© Антощенко М. В.**

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Е.Зауорова (вимоги використання мультимедійних засобів навчання в освіті), Л.Забродська (можливості застосування мультимедійних технологій).

Мета статті – обґрунтування доцільності використання мультимедійних презентацій на уроках іноземної мови як ефективного засобу формування мовленнєвих умінь в інтегрований спосіб та розвитку навичок іншомовної комунікації учнів.

Мультимедіа визначають як інтерактивну технологію, яка за допомогою технічних і програмних засобів забезпечує роботу з інформацією цифрового характеру (тексти, графіка, анімація), аналогової інформації візуального відображення (відео, фото, схеми, діаграми тощо) та аналогової інформації звуку [1].

Термін «презентація» (від лат. *presento* – передаю, вручаю або англ. *present* – представляти) має два значення – широке й вузьке. У широкому сенсі слово презентація – це виступ, доповідь, захист закінченого або перспективного проекту, представлення на обговорення робочого проекту, результатів впровадження тощо. У вузькому сенсі слово презентація – це електронні документи особливого виду. Вони відрізняються комплексним мультимедійним змістом і особливими можливостями управління відтворенням (може бути автоматизованим або інтерактивним) [5].

Отже, комп'ютер з мультимедіа є прогресивним технічним засобом навчання, що одночасно впливає на зоровий та слуховий аналізатори, має здатність реагувати на дії користувача, чим забезпечується зворотний зв'язок та інтерактивність. До переваг мультимедійних презентацій також відносять інформаційну місткість, компактність, доступність, мобільність, багатofункціональність, естетичність [6].

Мультимедійні презентації виконують певні функції в процесі розвитку навичок іншомовної комунікації та, безумовно, сприяють:

- зростанню ефективності навчально-виховного процесу;
- раціональному використанню часу для якісного засвоєння матеріалу;
- організації мультисенсорного навчання;
- інтенсифікації процесу засвоєння знань;
- забезпеченню диференціації та індивідуалізації навчання;
- формуванню навичок самоаналізу, критичного та логічного мислення;
- удосконаленню комунікативних якостей та культури мовної поведінки;
- формуванню інформаційної культури;
- посиленню мотивації до оволодіння іноземними мовами;
- активізації творчої практичної діяльності;
- формуванню навичок дослідницької діяльності.

Процес підготовки мультимедійної презентації передбачає інтеграцію знань принаймні двох навчальних дисциплін –

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

інформаційних технологій та іноземної мови. Тож, уважаємо за корисне розпочинати ознайомлення учнів з мистецтвом створення якісних презентацій з інтегрованих уроків, що не тільки розвиватиме школярів, а й дасть можливість педагогам удосконалювати свою професійну майстерність, обмінюватися досвідом. На бінарному уроці доцільно представити учням алгоритм та технологію створення презентацій, до речі П.Сікорський зазначає, що технологічність – це алгоритмізація навчального процесу, яка спрямована на його високу ефективність [4], вимоги до оформлення та єдині критерії оцінювання, продемонструвати можливості найефективнішої на теперішній час програми для створення комп'ютерних презентацій – Microsoft Power Point, надати рекомендації щодо організаційно-технічного і змістового аспектів презентації.

Так, за рекомендаціями Т.Соколовської [5]:

1. Усі презентації мають бути об'єднані однією комунікативною ситуацією.
  2. Слід урахувувати принцип однієї складності.
  3. Потрібно рівномірно розподіляти словесний та ілюстративний матеріал.
  4. Таблиці із цифровими даними погано сприймаються зі слайдів, саме тому бажано цифровий матеріал подати у вигляді графіків і діаграм.
  5. Потрібно обирати єдиний «спокійний» фон для всіх презентацій. Яскравий колір заливки, на якому написано текст, відволікає від самого тексту. Погано виглядають темні фони і фони, що містять активний малюнок.
  6. Усі персонажі й об'єкти мають бути виконані в єдиному стилі.
  7. У всіх презентаціях слід використовувати єдині за типом ефекти анімації. Анімація не має бути занадто активною.
  8. Кожна презентація повинна мати просту навігацію й бути легкою у використанні.
  9. У всіх презентаціях зміна слайдів має відбуватися одним клацанням миші.
  10. Звуковий супровід є зайвим, навіть якщо це тиха фонова музика, вона створює зайвий шум і заважає поясненню вчителя. Виключенням є відеофрагменти, які не коментуються під час перегляду.
  11. У презентаціях, спрямованих на відпрацювання матеріалу, зміна слайдів має відбуватися за допомогою кнопок управління і гіперпосилань.
- Р. Гуревич до технології створення навчальної мультимедійної презентації включає такі етапи [1]:

1. *Підготовчий*, на якому здійснюється вибір теми уроку для представлення в середовищі мультимедіа. Учитель визначає доцільність представлення саме цього матеріалу в наочному вигляді.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

2. *Формуючий*, на якому учитель складає сценарій майбутньої презентації, добирає анімації, ілюстрації для сканування, узгоджує з текстовим матеріалом, обирає інтерфейс, узгоджує медіаелементи (малюнки, таблиці, анімації, текст, звук, фотоматеріали, відеофрагменти, ілюстрації тощо), які буде використовувати в презентації.

3. *Композиційний або основний*, що передбачає створення відеосторінок з яких складається мультимедійна презентація. На цьому етапі відбувається створення, обробка та композиція зображень (сканування, запис звуку тощо), які супроводжуються звуком та іншими спецефектами.

4. *Завершальний*, учитель формує цілісну презентацію зі створених відеосторінок, апробує та перевіряє її для виявлення помилок. Визначення оптимальної кількості засобів мультимедіа, які застосовуються на уроці, залежить від кількості та характеру навчального матеріалу з конкретної теми.

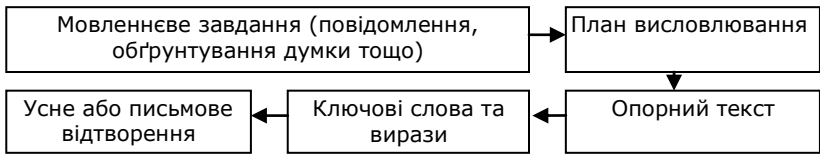
Додамо, що цю технологію можна й варто використовувати при підготовці мультимедійних презентацій за авторством учнів, де «тема уроку» буде замінено на «комунікативне завдання».

Розвиток навичок роботи над мультимедійними презентаціями сприяє комплексному розвитку усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності учнів: аудіювання, говоріння, читання та письма. Так, сприйняття іноземної мови на слух пов'язано з формуванням слухових образів і понять, що значно полегшується через візуальні орієнтири. Відбір різножанрового автентичного відеоматеріалу здійснюється за мовним змістом і рівнем, новизною та пізнавальною цінністю, комунікативною спрямованістю, відповідністю тематиці, що запропонована навчальною програмою, а також з обов'язковим урахуванням, тривалості звучання, темпу мовлення, якості зображення і звуку.

Вправи для роботи над аудитивним матеріалом завжди пов'язані з говорінням, як то: дати відповіді на питання; відмітити правильність чи неправильність твердження; описати слайд, що змальовує зміст прослуханого; скласти висловлювання за ключовими словами; відтворити правильну послідовність подій; скласти ситуацію до прослуханого тексту тощо.

Для того щоб запропонувати власне бачення шляхів розв'язання комунікативного завдання, учні попередньо опрацьовують тексти, аналізують прочитане, складають резюме, вибирають основні тези та ключові слова і вирази, які ввійдуть до їх презентацій. Перехід від загального до окремого, від початкової думки тексту до ситуативного висловлювання іноземною мовою, створення власного тексту зі збереженням жанру – саме такі вміння і необхідні учням при підготовці мультимедійних проєктів. Таким чином, читання іншомовного тексту стає усвідомленим та індивідуалізованим, слугує базою для розвитку продуктивного і критичного мислення. Такі навички роботи над текстом є опорою для складання монологічного висловлювання:

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Письмо також передбачає неодноразове звернення учнів до тексту та відбір влучного мовного матеріалу, адже створюючи слайд, який не має бути переобтяжений словесною інформацією (не більше шести-семи слів у рядку і така ж кількість пунктів на слайді), вони повинні представити лише головне. Завдання точно, стисло й лаконічно передавати інформацію вважають завданням нелегким, але корисним при вивченні мов. Надрукований матеріал доводиться неодноразово переглядати, підбираючи шрифт, способи появи тексту, перевірити на наявність граматичних та орфографічних помилок, адже представлення учнівської роботи відбувається на широкий загал.

За допомогою технології мультимедіа школярі із задоволенням створюють рекламні повідомлення, листівки, кросворди, що є для них цікавим і корисним з точки зору розвитку навичок письма.

Комунікативна спрямованість процесу навчання іноземним мовам передбачає розвиток навичок говоріння, а це досить складний процес [3]. Слід зауважити, що значний відсоток учнів відчувають невпевненість у власних можливостях формувати думку та формулювати висловлювання навіть рідною мовою. Що ж до іншомовної комунікації, то тут ситуація ускладнюється ще й відсутністю чи недостатністю мовленнєвої практики, побоюванням припуститися помилок, не зрозуміти співрозмовника. Використання мультимедійної презентації є опорою (опосередкованою підказкою) для розвитку самостійності висловлювання учнів та допомагає в подоланні певних психологічних бар'єрів. Відомо, що опори, як засіб організації мовленнєвих вправ, поділяються на *словесні*:

- текст (представлений у письмовому вигляді або аудитивно);
- мікротекст (представлений у письмовому вигляді або аудитивно);
- план розгорнутий;
- план як логіко-синтаксична схема;
- ключові слова;
- прислів'я, афоризми, цитати;
- заголовки, надписи;

образотворчі:

- відео;
- фото, репродукції картин, малюнки, плакати;
- діаграми, таблиці, схеми;
- цифри, дати;
- символіка [2].

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Усе це активно використовується у мультимедійних презентаціях і є своєрідним поштовхом до виявлення мовленнєвої активності учнів.

Отже, одним із найважливіших завдань вчителя іноземної мови є розвиток мовленнєвої діяльності школярів. Навчання іншомовному спілкуванню передбачає надання можливості учням більш вільно й творчо використовувати навчальний матеріал відповідно до завдань, з метою підвищення мотивації та подолання певних проявів психологічної неготовності до іншомовної комунікації. Досягненню цих цілей значною мірою сприяє застосування в навчально-виховному процесі технології мультимедійної презентації. Уміння створювати презентації включають у себе усі чотири види мовленнєвих навичок, які розвиваються в інтегрований спосіб, але пріоритетним є говоріння.

Література:

1. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія – К.: Освіта України, 2006. – С. 266.
2. Падалко О.В. Механізм організації процесу навчання мовлення на уроках англійської мови в середній школі / О.В.Падалко // Англійська мова та література. – 2006. – № 2 (120). – С. 19-29.
3. Редько В.Г. Особливості навчання іншомовного спілкування в контексті комунікативно-орієнтованого підходу / В.Г.Редько // Англійська мова та література. – 2003. – №7(17). – С.1.
4. Сікорський П.І. Комп'ютерні технології навчання: сутність та особливості впровадження / П.І.Сікорський // Педагогіка і психологія. – 2004. – №4. – С. 29-36.
5. Соколовська Т.П. Мультимедійні презентації – гідна альтернатива електронному підручнику: [електронний ресурс] // Режим доступу до: http://undip.org.ua/upload/iblock/6bd/4_04.pdf.
6. Bielkina T. Project-based learning with multimedia / T.Bielkina // English. – 2007. – №29-30 (365-366).
7. Europeans and their Languages. Summary. – Special Euro barometer 243. – Field work November – December 2005. Publication February 2006. – 13р.: [електронний ресурс]. – Режим доступу до: <http://ec.europa.eu/public-opinion/archives/ebs-243en.pdf>.

Варава С. А., Туркот Т. И. *

ФОРМИРОВАНИЕ ИНТЕРЕСА К ИНФОРМАТИКЕ В СИСТЕМЕ ВНЕКЛАССНОЙ РАБОТЫ СО ШКОЛЬНИКАМИ

У статті обґрунтовується необхідність організації позакласної роботи з інформатики з використанням міжпредметних зв'язків. Запропоновано зміст позакласного заходу «Служба порятунку Інфо», орієнтований на формування інтересу до вивчення інформатики учнів середнього шкільного віку.

Развитие науки и образования обусловило быстрый рост объема информации и знаний человека. Если в начале

---

* © Варава С. А., Туркот Т. И.